

بازی خطرناک غرب در زمین گرجستان

اعتراضات گرجستان در وعده‌های غرب مبنی بر الحاق به اتحادیه اروپا و ناتو ریشه دارد؛ وعده‌ای که اوکراین را در باتلاقی عمیق فرو برد و ترکیه را دو دهه در صف انتظار نگهداشت.

به گزارش آران نیوز، در روزهای اخیر حوادث مرتبط با اعتراضات خشونت بار گرجستان در تیتیر یک رسانه‌های جهان قرار گرفته است و پرسش‌هایی به ذهن می‌رسد که به طور مشخص، مسئله چیست و چه دلایل و ریشه‌هایی دارد؟ این اعتراضات چه ارتباطی با موضوع عضویت گرجستان در اتحادیه اروپا و نیز بحران اوکراین دارد؟ جریان از این قرار بود که روز سه شنبه ۱۶ اسفندماه پس از تصویب لایحه جنجالی «نفوذ خارجی» در پارلمان گرجستان، موج اعتراضات داخلی به راه افتاد. در نتیجه طی روزهای گذشته هزاران گرجستانی با شرکت در تظاهرات با پلیس درگیر شدند و متعاقب آن پلیس با استفاده از گاز اشک آور و ماشین‌های آب‌پاش، معترضان را پراکنده و ده‌ها تن از آنها را دستگیر کرد. در جریان این درگیری‌ها ۵۰ پلیس زخمی نیز شدند.

در نهایت روز جمعه ۱۹ اسفندماه حزب حاکم «رؤیای گرجستان» این لایحه جنجالی را از پارلمان پس گرفت؛ لایحه‌ای که این حزب معتقد است درباره آن به مردم اطلاعات نادرست داده شده و هدف آن نه کشتن آزادی‌های مدنی و محدودیت فعالیت رسانه‌های بلکه اقدامی برای برداشتن نقاب از منتقدان کلیسای ارتدوکس به عنوان یکی از قدرتمندترین نهادهای این کشور است.

واکاوی لایحه جنجالی «نفوذ خارجی»

همان‌طور که اشاره شد، اعتراضات از روز سه شنبه و با تصویب پیش‌نویس قانونی توسط پارلمان گرجستان آغاز شد. این لایحه رسانه‌ها، سازمان‌ها و شرکت‌هایی که بیش از ۲۰ درصد بودجه آنها از خارج از کشور تأمین می‌شود را مکلف می‌کند خود را به عنوان عوامل خارجی معرفی و در سامانه‌های مخصوص که تحت نظارت نهاد قضائی این کشور خواهد بود، ثبت کنند. منتقدان این لایحه را «استبدادی» و «تلاشی برای سرکوب رسانه‌ها و هرگونه مخالفت با دولت» ارزیابی می‌کردند. لایحه بحث‌برانگیز که منتقدان آن را «قانون روسیه» می‌نامند، به دلیل شباهت آن به قوانین روسیه که ادعا می‌شود برای سرکوب جامعه مدنی در آنجا مورد استفاده قرار می‌گیرد، به طور غیرمنتظره‌ای پس از اعلام قبلی برای روز پنجشنبه به جلسه عمومی ارسال شد.

حال این پرسش به ذهن می‌رسد که چرا غربی‌ها آشکارا از معترضان حمایت و تلاش کردند این لایحه را به روسیه ارتباط دهند؟

پاسخ این پرسش را باید در موضوع الحاق گرجستان به اتحادیه اروپا جست‌وجو کرد. به ادعای معترضان این لایحه بیانگر حرکت کشور به سمت اقتدارگرایی و کاهش امید به عضویت آن در اتحادیه اروپا است. نگرانی از تعویق عضویت در اتحادیه اروپا در مواضع مقامات گرجستانی و غربی نیز مشهود بود. «سالومه زورابیشویلی» رئیس‌جمهور گرجستان ضمن مخالفت با لایحه معتقد است این قانون و محدود کردن آزادی مطبوعات به شانس گرجستان برای پیوستن به اتحادیه اروپا آسیب می‌رساند. همزمان «جوسپ بول» مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا هم این لایحه را در تضاد با آنچه که او ارزش‌های اتحادیه اروپا خوانده، دانسته است. وی افزود: اتحادیه اروپا از گرجستان می‌خواهد که به تعهد خود در زمینه ارتقای دموکراسی، حاکمیت قانون و حقوق بشر پایبند باشد و حق مردم برای اعتراض مسالمت‌آمیز را محترم شمارد.

مسئله الحاق گرجستان به اتحادیه اروپا در کلام «رابرت هابک» معاون صدر اعظم و وزیر اقتصاد آلمان نیز مشهود بود. او که در حاشیه نمایشگاه «آی بی تی» برلین و در کنار «ایراکلی گاریباشویلی» نخست‌وزیر گرجستان با خبرنگاران صحبت می‌کرد، گفت: آغوش اروپا به روی شما باز است و من می‌دانم که کشور شما بسیار به سمت اروپا گرایش دارد لذا از حضور شما بسیار زیاد استقبال می‌شود.

بحران اوکراین و باز وعده تکراری الحاق

بسیاری از بازیگران اروپایی دلخوش به وعده‌های سران بروکسل، سالیان سال است که پشت درهای اتحادیه منتظر مانده‌اند. گرجستان که در منطقه قفقاز و در جنوب غرب روسیه واقع شده، سوم مارس سال گذشته و یک هفته پس از آغاز عملیات نظامی ویژه روسیه در اوکراین، درخواست عضویت خود را در اتحادیه اروپا داد.

اتحادیه اروپا اما درخواست گرجستان را در کنار مولداوی و اوکراین برای عضویت در این اتحادیه رد و پذیرش درخواست گرجستان را مشخصاً به اصلاحات سیاسی و قضائی مشروط کرد. از آن زمان، شورای اروپا اعلام کرده آماده است به محض محقق شدن اصلاحات اقتصادی و سیاسی مورد نظر این اتحادیه در ساختار دولت گرجستان، به این کشور وضعیت نامزدی اعطا کند. تیرماه پارسال گرجستان اعلام کرد که شروط اعلام شده دوازده گانه اتحادیه اروپا برای اعطای وضعیت نامزدی به گرجستان، شامل مبارزه با الیگارش‌ها، پایان دوقطبی سیاسی در این کشور، پیشرفت در آزادی رسانه‌ها، اصلاحات اقتصادی و سیاسی، قضائی و غیره را رعایت خواهد کرد.

رد پای بحران اوکراین در جریان رخدادهای اخیر گرجستان آشکارا به چشم می‌خورد و غرب با بهره‌گیری از بحران مزبور همواره در صدد فشار بر کرملین برآمده است که دامن زدن به اختلافات و تنش‌های قدیمی گرجستان و روسیه یکی از این ابزارها به شمار می‌رود.

گرجستان در اوت ۲۰۰۸ با حمله نظامی به اوستیای جنوبی، تسخینوالی پایتخت آن را به تصرف درآورد؛ رخدادی که کرملین انتظار آن را نداشت و با پاسخ سریع، برق آسا و شدید روسیه مواجه شد. روسیه با حمله هوایی و زمینی سنگین به این منطقه، نیروهای گرجی را به عقب راند و تمامی زیرساخت‌های اقتصادی، نظامی، حمل و نقل بندری و هوایی را نابود کرد. سپس روسیه با امضای موافقتنامه‌ای با وساطت اتحادیه اروپا و تقویت حضور خود در منطقه، عقب‌نشینی کرد و استقلال این مناطق را به رسمیت شناخت.

با تمامی این تنش‌ها اما گرجستان به رغم اصرار غرب و مداخلات سفارت‌های اروپایی و آمریکا از همراهی با آنها در تحریم روسیه خودداری کرد. میانه فروردین ماه امسال «ایراکلی گاریباشویلی» نخست‌وزیر گرجستان تأکید کرد که این کشور هیچ‌گونه تحریمی علیه روسیه اعمال نخواهد کرد.

نتیجه

از نگاه ناظران، احتیاط گرجستان از رویارویی مجدد با روسیه بستر ساز عدم همراهی با متحدان اوکراین شده است ضمن اینکه مقامات تفلیس نمی‌توانند روی وعده‌های سران بروکسل مبنی بر الحاق به ناتو و اتحادیه اروپا حساب باز کنند. مقامات گرجستانی تجربه پرهزینه الحاق اوکراین به ناتو و اتحادیه را به چشم خود دیده‌اند که سران کی‌یف دلخوش به الحاق وارد نبرد با روسیه شدند ولی غرب از پذیرش رسمی اوکراین در اتحادیه اروپا و ناتو خودداری کرد. تردیدی وجود نداشت که قبول عضویت اوکراین، آنها را به جنگی مستقیم وارد خواهد کرد، پس نگهداشتن اوکراین پشت در انتظار بهترین گزینه بود.

اما بحران اوکراین با پیشبرد پروژه روسیه هراسی، آغوش خود را بر روی کشورهای دور از میدان نبرد گشود که فنلاند و سوئد به عنوان دو کشور حوزه اسکاندیناوی از آن جمله بودند. در ارتباط با گرجستان نیز غرب تمام توان خود را برای دوری تفلیس و مسکو به کار گرفته است. آنها لایحه اخیر را مخالف ادغام گرجستان به اتحادیه اروپا و ناتو ارزیابی کردند و به حمایت از معترضان برخاستند؛ معترضانی که معتقدند تصویب لایحه، چشم‌انداز عضویت گرجستان در اتحادیه اروپا را خدشه دار می‌کند.

اینک اگرچه معترضان به خواسته خود رسیدند و حزب حاکم، لایحه جنجالی را از پارلمان پس گرفت اما باید منتظر ماند و دید بازی ناتو و اتحادیه با گرجستان تا چه زمانی ادامه خواهد یافت. آیا تفلیس در آینده ای نزدیک به این دو ائتلاف وارد می شود یا اینکه در صفحه شطرنج سیاسی منطقه به سرنوشتی همانند ترکیه یا اوکراین دچار خواهد شد؛ مورد اول نزدیک به دو دهه در صف الحاق به اتحادیه ایستاده و مورد دوم با وعده الحاق به اتحادیه و ناتو در باتلاقی عمیق فرو رفته است.

منبع: مهرنیوز